

Sveriges ambassad i Kinshasa har tagit del av betänkandet ”En säkrare utrikesförvaltning” och lämnar följande synpunkter.

Vi delar utredningens övergripande bedömning att den försämrade omvärldsutvecklingen kräver förstärkta strukturer för säkerhet och krishantering inom utrikesförvaltningen. Ambassaden välkomnar förslagen, som är väl motiverade och delar dess övergripande inriktning.

Ambassaden nämns även i betänkandet mot bakgrund av den särskilda händelse som inträffade i januari 2025 och som fick konsekvenser för samtliga medarbetare på ambassaden och utsändas medföljare. Ambassadens erfarenheter under denna händelse understryker vikten av en välfungerande och effektiv krishantering på plats och i nära samverkan med departementet och berörda myndigheter. I en situation av stora påfrestningar och osäkerhet är det avgörande att kommunikationsvägarna är tydliga, att beslutsfattandet är snabbt och förutsägbart, samt att stödfunktioner aktiveras utan dröjsmål.

Beträffande den personliga säkerheten vill ambassaden framhålla vikten av relevant utbildning inför stationering på orter med stora säkerhetsutmaningar. Inför placering vid en sådan myndighet bör HEAT-utbildning vara obligatorisk för all utsänd personal, oavsett kontraktsform och uppdragsgivare i Sverige. HEAT-utbildningar bör utöver gemensamma utbildningsmoment för alla kursdeltagare i större utsträckning än idag innehålla moduler som är inriktade på den specifika hotbild som väntas i det kommande verksamhetslandet. Utlandsmyndigheterna bör som lämpligt kunna bistå i framtagandet av realistiska scenarier.

Vikten av säkerhetskoordinatorfunktionen kan inte nog understrykas. Att ha en dedikerad resurs med kontinuerligt fokus på myndighetens, personalens och medföljares säkerhet, i vardagen och inför fältresor, bidrar väsentligt till ett upprätthållande av ett högt säkerhetsmedvetande och praktiska färdigheter, vilket bidrar till en god säkerhetskultur och en djupare förståelse och förberedelse för en eventuell krissituation.

Ambassaden i Kinshasa har goda erfarenheter av kombinationen regional säkerhetsrådgivare och lokal säkerhetskoordinator. Dessa två funktioner har separata men varandra närliggande ansvarsområden som är ömsesidigt förstärkande. Om resursläget i framtiden inte medger en heltidstjänstgörande säkerhetskoordinator bör ett system övervägas där flera myndigheter delar på en säkerhetskoordinator som tjänstgör periodvis i respektive verksamhetsland.

Säkerhetskoordinatorn är inte anställd av UD utan en upphandlad konsulttjänst, vilket innebär att ambassadens insyn i och inflytande över rekrytering, tillsättning och arbetsvillkor i nuläget är i princip obefintligt. Då säkerhetskoordinatorn i praktiken i allt väsentligt fungerar som vilken medarbetare som helst som är inplacerad i myndighetens organisation och dagliga verksamhet bör procedurer som medger för myndighetschefen att vara delaktig i rekryteringen och tillsättningen och annan relevant formalia utvecklas.